

Zdar 3. výstavě československého strojírenství v Brně!

Brno je městem výstav a v příštím roce se stane také městem veletržním. Provádějí se velkolepé stavby a úpravy, město se vybavuje vším, čím by přispělo k plné spokojenosti návštěvníků a zahraničních hostů. Také my, brněnští esperantisté, jsme se dali do služeb svého města. Postaráme se o světovou publicitu těchto podniků, rozešleme esperantské publikace a brožury, které nám byly na příští rok přislíbeny, do celého světa a dosáhneme tím reklamy, jaké si jen pořadatelé výstavy a veletrhů mohou přát. Chceme, aby hosté z ciziny, mezi nimiž je již dost těch, kteří ovlááají esperanto, měli usnadněn styk a aby na mnoha obchodech a úřadovnách našli malou tabulku s nápisem: Esperanto parolata. Zveme proto pracovníky strojírenské výstavy a veletrhů, státního obchodu a pohostinství, aby se přihlásili do kursů esperanta, které pořádá Dům osvěty města Brna od října t.r. Esperanto je jazyk s bohatou literaturou a časopisy a řadí se plným právem do rodiny kulturních jazyků. Lze se snadno naučiti a poslouží Vám v osobním a písemném styku i na cestách. Esperanto odstraňuje jazykové neznáze. JV-JK

Nové kursy esperanta. Zápis ve dnech 2., 3., a 4. října t.r. v budově Domu osvěty města Brna, Rooseweltova 15, od 15 hod. Kursy potvrzají šest měsíců, kursové Kčs 60.- Spoléháme, že každý člen upozorní své přátele a známé a přivede aspoň jednoho zájemce.

Prof. Dr Ivo Lapenna

70 let mezinárodního jazyka.

V červenci 1887 vyšla ve Varšavě první učebnice mezinárodního jazyka pro Rusy. Čtyřicetistránková knížka měla kromě předmluvy a několika textů v novém jazyce úplnou mluvnici toliko se 16 pravidly. Na zvláště přiloženém listě byl slovník mezinárodně ruský s vysvětlivkami o užití. Autorem byl Dr L.L. Zamenhof, ale dílo vydal pod pseudonymem Dr Esperanto, podle kterého byl poton jazyk pojmenován.

V pouhých 70 letech, přes mnohé překážky-předsudky, různé rasismy a šovinismy, války, odmítání a přímé zákazy - prorazil si mezinárodní jazyk cestu do všech světadílů, pronikl do společenských vrstev. Do konce roku 1956 vyšlo celkem 2000 různých učebnic esperanta pro více než 50 národních jazyků. Esperantské organiace jseu ustaveny ve všech dílech světa. Trvale roste počet různých vědeckých, odborných nebo specialisovaných mezinárodních organizací, které používají esperanta jako jediného jazyka pro své mezinárodní vztahy. Jen v roce 1956 více než 10.000 lidí používalo esperanta na mezinárodních sjezdech, konferencích a schůzkách. Literatura esperanta sestává z přeložených a původních románů, novel, dramát, básní, vědeckých pojednání a studií. Hlavní díla světové literatury, literární podklady menších národů a cenná díla, napsaná původně v esperantu, dávají jazyku velkou kulturní cenu. Knihovna britského esperantského svazu má přes 50.000 zaregistrovaných publikací v esperantu. Asi 100 revui a časopisů věnovaných zájmům všeobecným, vědeckým, odborným nebo náboženským - vychází nyní v tomto jazyku. Iřicet rozhlasových stanic vysílá v současné době v esperantu. Stojí za zmínku, že stále větší počet národních časopisů vědeckých a odborných revui uveřejňuje články také v esperantu nebo podává výtahy v tomto jazyce. Velký počet učenců, zvláště v Japonsku, uveřejňuje svá díla a studie v esperantu.

Součnané s šířením esperanta a růstem esperantské literatury, vyvíjel se trvale v nejširším slova smyslu také jazyk. Stačí se zmínit, že první slovníček obsahoval něco přes 900 kmenů (z kterých bylo lze utvořiti asi 10.000 slov), zatímco dnešní běžné esperantské slovníky obsahují 8000 kmenů, což se rovná asi 80.000 slovům. K tomu musíme přidati mnohé vědecké, technické a odborné výrazy, obsažené ve 112 odborných slovnících a terminářích, vydaných v mezinárodním jazyku z geniálního podnětu se přetvořil mezinárodní jazyk na bohatě odstíněný nástroj myšlení a sdělování. Stal se živým jazykem, se zcela vlastním duchem, sloužící žijícímu mezinárodnímu kolektivu. To je nezvratnou skutečností.

Již před Zamenhofem se snažilo mnoho lidí- mezi nimi několik opravdových velikánů lidské myšlenky - nalézt vhodnou cestu z jazykových zmatků. Po Zamenhofovi se ještě mnozí jiní namáhali- buď z osobního slavomamu, neb z neznalosti či neporozumění otázky, znovu objevovat již objevenou Ameriku. Občas vzbudily tyto pokusy trochu zájmu v časopisech a byly příčinou určitého zmatku mezi neinformovanými. Nejčastěji však zůstaly bez ohlasu. Žádnému z nich nepodařilo se uchytit. Žádný z nich nepřekročil hranice teoreticky více méně vhodného plánovaného projektu. Žádný se společensky nezakořnil. A dříve či později zmizel, jeden za druhým v propasti zapomenutí.

Proč tedy esperanto mělo úspěch, zatím co všechny jiné návrhy na společný jazyk, třebaš byly podporovány slavnými jmény ztroskotaly? Příčin bylo několik, ale tři z nich se zdají podstatné:

Zamenhof si byl dobře vědom toho, že mezinárodní jazyk musí být utvořen z prvků m a x i m á l n ě m e z i n á r o d n í c h. Proto dal do jeho slovníku kmeny již zmezinárodnělé a naznačil cestu k dalšímu obohacování jazyka novými mezinárodními výrazy. Ale Zamenhof také věděl, že ss jazyk neskládá jen ze slov, že není naprosté mezinárodnosti slov - ani obsahově, ani formálně - a že má-li se dosáhnouti snadnosti, je nutno uspořádat a uvést do soustavy mezinárodní jazykový materiál a zbaviti jej nesmyslných přítěží a zbytečností. Tak na příklad esperanto má fonetický pravopis. Proto v něm každý prvek dostal určitý význam a celý jazyk má aglutivní /slučovací/ ráz s nejjednodušší mluvnickou strukturou. Soustavou přípon a předpon nabyl mezinárodní jazyk rozsáhlých možností jemného odvozování, takže je v mnohých směrech, jako na příklad v odstínování pojmů, značně bohatější než jazyky národní. Slovníkovým rázem, slučovací strukturou a logickou sestavou odvozování dosáhlo esperanto nejvyššího stupně opravdové a skutečné mezinárodnosti; nikoliv ovšem s hlediska určité skupiny národní a jejich odvětví, ale z hlediska světového. Prote je esperanto stejně blízké národům Evropy, jako národům v Asii a jiných světadílech. Tyto vlastnosti zároveň velmi napomáhají k rychlému zvládnutí jazyka a tak umožňují jeho okamžité praktické použití jak v písemném, tak v ústním styku a četbě nejen mezi vzdělanci, ale i mezi prostými lidmi.

"Aby byl jazyk světovým, nestačí jej tak pojmenovnt"- zní motto, které bylo natištěno na obálce první učebnice esperanta a která již obsahuje základní zásadu nesmírné důležitosti.

2. Jazyk je s p o l e č e n s k ý m z j e v e m.

Aby si zasloužil název jazyka, musí uspokojovat všechny potřeby vyjádřování myšlenek určité skupiny lidí. To znamená, že nemůže být omezen jen na vědu nebo nějaký speciální obor, ale, že se musí dotýkat všech oborů lidské činnosti. To dále znamená, že může být vyvíjen ne tím nebo oním jedincem byť sebegeniálnějším-, ale pouze celou skupinou lidí, jejímž duševním vlastnictvím je, na základě jejich skutečných potřeb. I tuto velkou pravdu věděl Zamenhof. Ihned se "vzdal všech osobních práv" na jazyk a již v prvních učebnicích důrazně prohlásil: "Mezinárodní

jazyk, podobně jako každý jazyk národní, je vlastnictvím společnosti." Přesně tak jej chápe ten mezinárodní kolektiv, který jazyk přijal, aby ho používal ve vzájemných mezinárodních vztazích.

3. Je nesporné, že jazykové nesnáze jsou v samých kořenech myšlenky společného nadnárodního jazyka. Ale tyto nesnáze se stávají skutečnými překážkami a jsou pocíťovány jako takové jen tehdy, ale právě jen tehdy, jestliže se chápe i lidstvo jako zásadně jednotné a svět jako zásadně jednolitý, přes všechny rozdíly rasové, národní, náboženské, sociální a j. Nemohl toho necítit tak jemný duch jako byl Zamenhof, tím spíše, že se narodil, byl vychován a žil v prostředí vícenárodním, nasyceném vzájemnou kmenovou nenávisť. Zcela přirozeně tedy vdechl do jazyka ducha hluboké lidskosti a internacionalismu. Také v tomto směru jeho subjektivní myšlenka harmonicky souhlasila s objektivně se tvořícími podmínkami.

Humanitní internacionalismus - myšlenka dnes pěstovaná ne krásnými slovy, ale prakticky uplatňovaná ryzí formou jen v esperantském hnutí - byl a je mocnou ideovou základnou jazyka. Dal mezinárodnímu jazyku srdce a duši, zcela odlišnou povahu a zvláštní fysonomi. A bez těch žádný jazyk nemůže žít, růst a dozrávat.

Proporcionelné vyvážená kombinace třech zmíněných prvků přispěla k plnému úspěchu esperanta z hlediska jazykovědy. Jest zárukou dalšího rozšíření a souběžného vývoje mezinárodního jazyka pro stále rozsáhlejší používání v mezinárodních stycích. Více méně rychlý pokrok esperanta v budoucnosti nezávisí na vlastnostech jazyka samotného, - vlastnostech, které za 70 let praxe ukázaly jeho naprostou shodu s potřebami - ale na tom, jak úspěšné budou snahy o větší jednotu dnešního světa.. Neboť jedna věc je jistá a nepochybná: jednotu v nějakém vyšším celku při současném zachování individuality všech národů, národních kulturních hodnot a jejich nejvyšší hodnoty - národního jazyka - není představitelná bez společného jazyka, jazyka opravdu mezinárodního, jak podle své stavby, tak podle cíle a užití a podle svého sociálního nositele.

Ve dnech 6.-19. října bude uspořádána v sále Uměleckoprůmyslového musea v Brně, Husova 14 výstava
" 70 LET 'ESPERANTA. "
Zahájení dne 6. 10. o 10. hod.

Vietnamský esperantský svaz připravil k 40. výročí úmrtí Dr. L.L. Zamenhova, a 70 let trvání esperanta slavnostní přijetí polské vládní delegace ve Velkém divadle v Hanoi. Jubilejní schůzi zahájil ministr osvěty Hoang Minh Giam, který vzpomněl života a díla Zamenhofova a zdůraznil poslání esperanta pro přátelství mezi národy a mír; zvláště se pak zmínil o příkladné úloze Polska, tak významné pro šíření esperanta. Slavnosti předsedal polský ministr pro osvětu Kujveluk a ministr pro průmysl Stavinski, dále byli přítomni ministr pro vyučování Nguen Van Huye, Nguyen Van Kinh, vyslanec vietnamské demokratické republiky a j.

Maďarská poštovní správa vydala dvě esperantské známky. Při té příležitosti také pošta užila pamětního razítka a razítka prvního dne s textem jen dvoujazyčným: maďarským a esperantským.

Dr. Ad. Barros, starosta druhého největšího města Brazílie Sao Paulo, zřídil dekretem z 29/5 t.r. oficiální kurs esperanta, který bude veden správou města. Dr. A. de Barros je nejvážnějším kandidátem při příštích volbách na presidentský úřad Brazílie a je doživotním členem Světového esperantského svazu.

Nový dánský ministr pro vnitřní věci Sören Olesen je v této zemi prvním ministrem - esperantistou. Také v dánské poslanecké sněmovně jsou dva poslanci esperantisté.

Zdvořilost je nakažlivá. Dbejme, a vzroste v epidemii.

Heroldo de Esperanto

Sekretariát Uneska vydal několik serií foto-plakátů s texty v esperantu.

Světový esperantský svaz oznámil brzké vyjití velmi závažného díla, Antologie z anglické literatury.

V Litevské SSR a Lotyšské SSR se dostává esperantské hnutí do plné činnosti, v četných městech jsou pořádány kurzy, přednášky, výstavky... sjezdy, vychází esp. slovníky a j.

Litěraturnaja gazeta přinesla nedávno pojednání prof. E.A. Bokareva o problému mezinárodního jazyka, které je odpovědí na otázky čtenářů, jak pohlížet na esperanto, a rozhodně se staví proti neopodstatněným teoriím o kosmopolitičnosti esperanta.

Ve Vídni, kde trvá již 30 roků jedinečné Mezinárodní museum esperanta, umístěné v 5 sálech bývalého císařského hradu a připojené k slavné Rakouské národní knihovně, bude postaven příštího roku pomník tvůrci esperanta Dr. L.L. Zamenhofovi. Protektorem je spolkový kancléř ing. Julius Raab; městská rada již určila místo pro postavení pomníku.

Esperantský kroužek při DO v Opavě vydal knihu "Skizo pri la Esperanta Literaturo". Zpracoval Vl. Novobilský. Výtisk Kčs 20.- Objednávky přijímá Jaroslav Kuzník, Mendlova 21, Opava.

x x x

J.V.

Jiří Kořínek
R I D E T O

Iu bezonas por feliĉi
lukseĝan aŭton, jaŭton novan,
sopiras en posedoj riĉi,
bezonas rangon multepovan.

Iu bezonas milionojn,
belajn palacojn, landojn regi,
avidas gloron kaj rekonojn,
en homa vant' por feliĉegi.

Iu feliĉas en ĝardeno
kaj dum vojaĝoj la alia -
al mi kompensas ĉion beno
kaj ĉarmo de rideto via.

x x x

Žádáme zdvořile, ale naléhavě, všechny své členy o včasnou docházku. Účastněte se dle možností všech pořadů. Jsou výsledkem pracovního nadšení a obětavosti velkého kruhu pracovníků. Obohatíte a rozšíříte své znalosti a pobavíte se. Mnohé naše večery znamenají opravdový přínos esperantskému hnutí, jeho literatuře a další vypracovávání jazyka pro nejvyšší cíle. - Těšíme se na Vaši stálou účast.

Členský roční příspěvek Kčs 14,--, pro rodinné příslušníky Kčs 6.--, registrační příspěvek aspoň Kčs 5.--. Těm, kteří dosud nevyrovnali svůj příspěvek, přikládáme složenku.

Q 472577